

I. Siedem praw nauczania

1. Prawo nauczyciela	5. Prawo pracy nauczyciela
2. Prawo ucznia	6. Prawo pracy ucznia
3. Prawo języka	7. Prawo powtórki i zastosowania
4. Prawo lekcji	

1. Prawo nauczyciela

Nauczyciel musi wiedzieć czego chce uczyć i znać tych, których uczy.

Nauczyciel jest przede wszystkim studentem pomiędzy studentami. Moment, w którym nauczyciel przestaje studiować (materiał i ludzi), jest czasem, kiedy przestaje komunikować. Ani osobowość, ani talenty, dary, ani metody nie zastępują ciągle wzbogacanej wiedzy i coraz lepszego rozumienia zarówno przedmiotu, jak i studenta.

Nie chodzi o to, jak dobrzy jesteście, ale jak dobrzy możemy być.

Nie bądź twardy dla innych, ale dla siebie. Po każdej lekcji zapisz odpowiedzi na pytania:

- Co zrobiłem dobrze?
- Co zrobiłem miernie?
- Co powinienem zmienić?

Nauczyciele muszą otaczać się ludźmi, którzy motywują ich do doskonałości. Bądź w pobliżu ludzi, od których zyskujesz doskonałość i motywację, unikaj przeciętności.

Czytaj

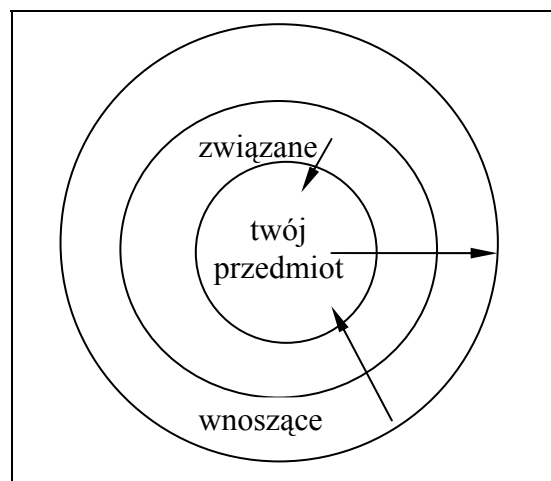
Czytaj o twojej dziedzinie, potem na tematy z nią związane i wreszcie na inne, które wnoszą coś do nich. Większość materiału musi dotyczyć przedmiotu głównego, jednak nie zaniedbuj wiedzy z dziedzin pokrewnych, bo staniesz się zbyt ciasny (wąski).

Książki dają ci szeroki obraz.
Czasopisma dają ci obraz

aktualny.

Dzienniki dają ci obraz

szczegółowy.

Podróżuj. nie jako turysta, ale ten, który uczy się o ludziach i zbiera nowe pomysły..
Podróżuj, by uczyć, uczyć się i dyskutować.

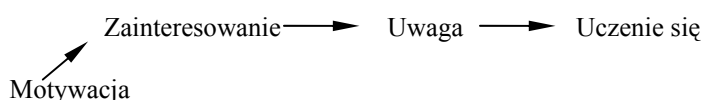
Zawsze dąż do lepszej komunikacji.

Im więcej wiesz,
tym trudniej jest ci komunikować.

Im więcej wiesz, tym bardziej oddalasz się od swoich studentów. W związku z tym twój szeroki materiał bez uczenia się czegoś więcej o komunikacji i o swoich studentach skończy się na miernocie.

2. Prawo ucznia

Uczeń musi podejść do studiowanego materiału
z zainteresowaniem

Motywacja jest czymś, co przyciąga uwagę do studiowanego materiału, ale nie pochodzi z tego materiału.

Uczenie niezainteresowanych uczniów
jest jak kładzenie żywych jajek pod zdechłe kwoki.

Jako uczący się musimy zdobyć motywację z tego, że potrzebujesz tego materiału w swoim życiu, że potrzebują go inni albo nauczyciel prezentujący go. **Jako nauczyciele** musimy wywołać zainteresowanie materiałem przez odkrywanie przed studentami jego wartości.

Jako nauczyciel zadaj sobie pytanie, co cię „wylacza” a co „włącza” jako studiującego.

Częste „wylączniki”	Częste „włączniki”
niepotrzebne powtarzanie	humor
traktowanie studentów z góry	zdolność do identyfikowania się z nauczycielem i przedmiotem
dogmatyzm bez dowodów	
brak korelacji między przedmiotem a życiem	historyjki
uwagi bez znaczenia	zastosowania
inne	inne

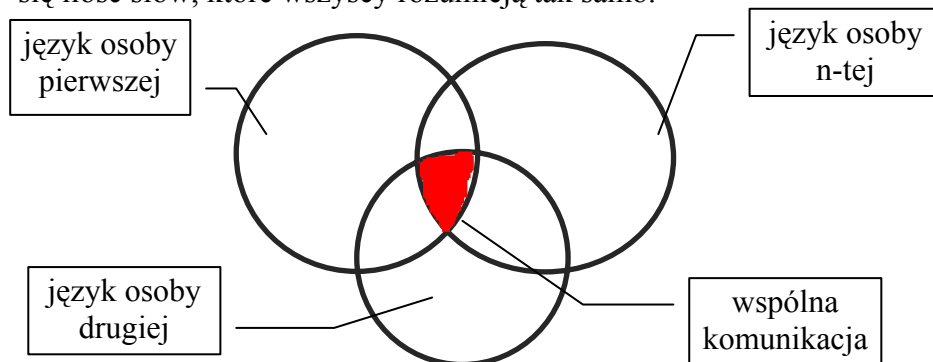
3. Prawo języka

Język używany w nauczaniu musi być wspólny
i dla nauczyciela i uczącego się.

Komunikacja jest mieszaniną znaczeń. Wymaga ona, by nauczyciel i uczeń używali tych samych znaczeń słów, zdań, mimiki, gestów, tonu głosu, poruszeń ciała, itp. Nauczyciel musi więc orientować się jaka jest kultura studenta.

Profesjonalny żargon i słowa lub wyrażenia techniczne są bezużyteczne, chyba że mamy do czynienia ze studentem techniki lub profesjonalistą.

Im większa grupa, tym trudniejsza i bardziej ograniczona komunikacja, ponieważ zmniejsza się ilość słów, które wszyscy rozumieją tak samo.

Oznacza to, że w ogromnej grupie jakiegokolwiek głębsze porozumienie jest właściwie niemożliwe.

Najlepszy nauczyciel wszech czasów, Jezus był odrzucony przez faryzeuszy, saduceuszy, a czasem i przez tłumy **nie** z powodu tego, że nie **rozumieli** tego, co mówił, ale dlatego, że **nie wierzyli** w to.

Ulubioną złą zabawą nauczycieli jest **używanie słów bez jasnej definicji**. Na przykład:

Niektóre sposoby przewyżczania werbalnych barier komunikacyjnych:

a. Rozwiń **wrażliwość na słuchaczy**.

„Jak moi uczniowie porozumiewają się między sobą?”

„Jakie są ich przerośnię?”

b. Zachęcaj do **reakcji zwrotnej**. Jak?

- przez dyskusję
- przez pytania
- kwestionariusze

c. Swobodnie używaj **pomocy**.

- wykresów
- map
- rysunków

(Wcale nie musisz być wielkim artystą.)

d. Posługuj się **sztuką**.

- muzyką
- dramatem
- filmami
- odgrywaniem ról

e. Nigdy nie polegaj wyłącznie na słowach - używaj środków **niewerbalnych**.

f. Wykorzystuj **samego siebie**.

- Czym komunikujesz więcej niż tym, co mówisz.
- Uczniowie uczą się przedmiotu widzianego przez danego nauczyciela. Uczą się twojej wersji przedmiotu, niezależnie jaki on jest.

4. Prawo lekcji

Prawdą, której uczysz, musi być przyswojona za pośrednictwem prawd już znanych.

Uczenie się zaczyna się od „teraz” i przenosi się na „dawno temu”. Sam Pan Bóg nie objawił się w jednym momencie.

objawienie się przed grzechem pierworodnym	objawienie się po grzechu	objawienie się przed Noem	objawienie się Noemu	objawienie się Abrahamowi	objawienie się Mojżeszowi i	objawienie się przez Chrystusa	objawienie się Apostołom
--	---------------------------	---------------------------	----------------------	---------------------------	-----------------------------	--------------------------------	--------------------------

Ilustracja: połóż na biurku dwie konserwy, jedna z mięsem, druga z rybą, z mięsem okrągłą, obie bez etykiet i zapytaj, co w nich jest. Co jest w konserwie A, a co w konserwie B? Kierunek rozwiązywania problemu idzie od znanego ku nieznanemu.

Napięcie jest najwartościowszym elementem nauczania. Uczeń musi być świadomy jego istnienia i zachęcony przez nie do ruszenia z miejsca, gdzie jest, do uzyskania nowej wiedzy. Przyczyną trudności starszych ludzi w uczeniu się jest niemożność „ruszenia” tego, co już wiedzą - nie zgadzają się na to napięcie. Bóg wbudował w nas napięcie. Jesteśmy ograniczeni ale mamy w sobie pragnienie poznania nieograniczonego.

Trzy etapy uczenia się z lekcji:

Zamieszanie →
napięcie
uświadomienie sobie potrzeby
większej ilości wiedzy

Wzbogacenie →
od nauczyciela
z samodzielnych studiów
ze źródeł

Zorganizowanie →
eliminacja
selekcja
nowe połączenia

By przygotować lekcję, która przenosi ucznia od znanego ku nieznanemu,
a. Stwierdź, co jest znane. Zawsze bądź świadomy tego, co student wie i co powinien wiedzieć.
b. Używaj wiedzy i doświadczenia ucznia do ilustrowania prawdy o nieznanym.
c. Używaj rozumowania, by zbudować argumenty wokół nowej wiedzy, ponieważ każdy używa logiki.
d. Bądź możliwie blisko odczuwanej przez uczniów potrzeby nauczania się nowego materiału.
e. Stałe odnoś to, co nowe, do tego, czego uczyli się już wcześniej.
f. Przygotuj ucznia na rzeczywiste problemy życiowe. Czy uczyć rzeczy aktualnych?

5. Prawo pracy nauczyciela

Praca nauczyciela to:
1. Pobudzanie **myślenia**
2. **Intrygowanie**.
3. Zaprzęganie wychowanków do **pracy**.

Stymulowanie **myślenia** to sianie ziarna myśli, która wprowadzi nową rzeczywistość, a którą student sam odkryje.

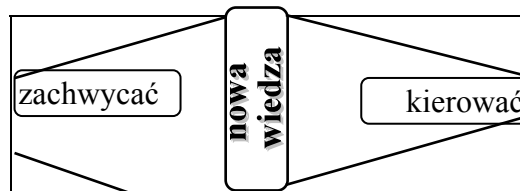
Zaintrygowanie to wyzwolenie naturalnej u ucznia twórczej ciekawości - poszukiwania nieskończonego przez fragmenty skończonego.

Skłonienie wychowanków do pracy jest przewyciężaniem naturalnego (grzesznego) lenistwa, by osiągnąć coś wartościowego. Spokojne życie to leniwe życie

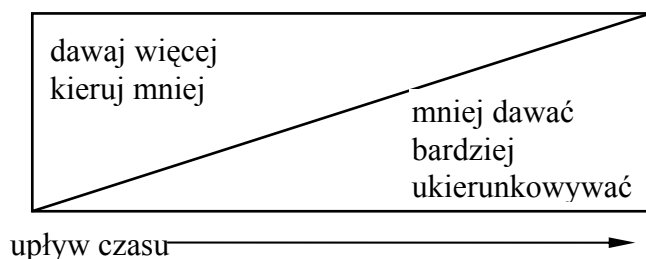
To, co nazywamy życiem zrównoważonym, może pokazywać stan ugody z lenistwem.

Praca nauczyciela polega na wzbudzeniu **zainteresowania** i **ukierunkowaniu** ucznia, nie na mówieniu mu, czego powinien nauczyć się dla siebie.

wzbudzanie zainteresowania = motywowanie/stymulowanie
ukierunkowywanie = postawienie celów/selekcja wartości

W miarę upływu czasu nauczyciel powinien:

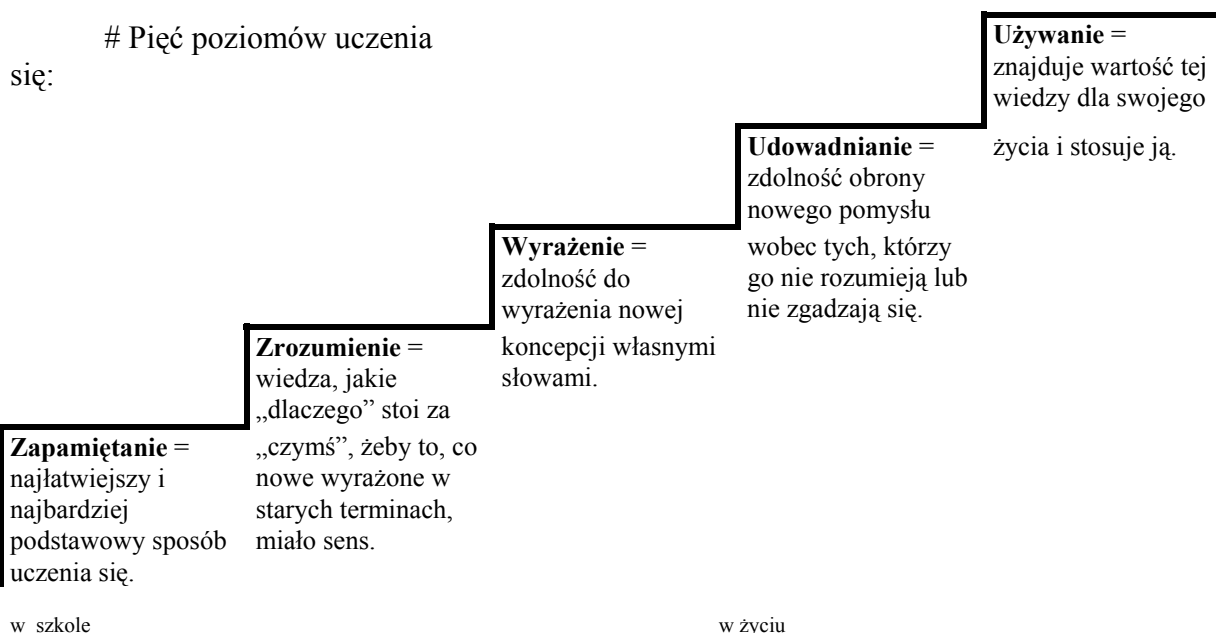

Edukacja to proces przechodzenia od nieświadomej ku świadomej niewiedzy

6. Prawo pracy ucznia

Uczeń w swoim własnym umyśle musi zreprodukować prawdę, której się ma nauczyć.

Pięć poziomów uczenia się:

7. Prawo powtarzania i zastosowania

Prawda, której chcesz nauczyć
musi być powtórzona i zastosowana.

Powtarzanie kompletuje wiedzę. Nowa koncepcja nigdy nie jest przekazywana kompletnie w trakcie jej pierwszego przekazywania. Powtarzanie kompletuje wiedzę i zmienia nasz punkt widzenia. Nowe doświadczenia życiowe dają nam nowe perspektywy, nowy sposób spojrzenia na stare prawdy. Czas potwierdza odkrytą/poznaną prawdę. Powtórki zapędzają umysł do roboty. Powtarzanie uruchamia lepsze asocjacje w mózgu. Powstaje więcej powiązań nowego materiału z tym, co już znane. Dobry nauczyciel powtarza się wielokrotnie! Nie boi się powtórek. Jezus powtarzał niektóre przypowieści wiele razy.

Kilka głównych zasad nauczania zaobserwowanych w Piśmie Św.

1. W Biblii czynienie uczniami jest nadrzędnym celem każdego nauczania

Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata.

(Mt 28,19-20)

Co usłyszałeś ode mnie za pośrednictwem wielu świadków, przekaz zasługującym na wiarę ludziom, którzy też będą zdolni nauczać i innych. (2 Tm 2,2)

Postanowiłem więc i ja zbadać dokładnie wszystko od pierwszych chwil i opisać ci po kolei, dostojny Teofilu, abyś się mógł przekonać o całkowitej pewności nauk, których ci udzielono. (Łk 1,3-4)

do Tymoteusza, swego prawowitego dziecka w wierze (1 Tm 1,2)

do Tymoteusza, swego umiłowanego dziecka (2 Tm 1,2)

do Tytusa, dziecka mego prawdziwego we wspólnej nam wierze (Tt 1,4)

/Ja/ prezbiter - do umiłowanego Gajusa, którego miłuję w prawdzie (3 J 1)

2. W Biblii celem nauczania było zrozumienie wiedzy.

Chodzi o to, by uczący się zdobył daną prawdę na własność tak, by stała się ona częścią jego samego. Wiedzy Bóg nigdy nie udzielał po to, by ją słuchać, zapamiętywać i powtarzać.

Prawda ma być zastosowana nie na podstawie odtworzenia jej z pamięci,
ale z przejęcia jej dla siebie na własność.

Mądrzy będą świecić jak blask sklepienia, a ci, którzy nauczyli wielu sprawiedliwości, jak gwiazdy przez wieki i na zawsze (Dn 12,3)

Przysłowia Salomona, syna Dawida, króla izraelskiego, podane po to, by mądrość osiągnąć i karność, pojąć słowa rozumne, zdobyć staranne wychowanie: prawość, rzetelność uczciwość; prostaczkom udzielić rozważgi, a młodym - rozsądku i wiedzy. Mądry, słuchając pomnaża swą wiedzę, rozumny nabywa biegłości (Prz 1,1-5)

Jeśli, synu, nauki me przyjmiesz i zachowasz u siebie wskazania (Prz 2.1)

... Posiane w końcu na ziemię żyzną oznacza tego, kto słucha słowa i rozumie je. On też wydaje plon: jeden stokrotny, drugi sześćdziesięciokrotny, inny trzydziestokrotny. (Mt 13,23)

3. W Biblii nauczanie było osobiste

Oznacza to fizyczną obecność. Ludzie z krwi i kości żyli w określonych realiach, a po nich inni.

Więcej uchwycono niż nauczono.

Uczący się uczyli się, bo mieli przed sobą rzeczywistych ludzi żyjących tą prawdą, której uczyli.

Wpóisz je (przykazania) twoim synom, będziesz o nich mówił przebywając w domu, w czasie podróży, kładąc się spać i wstając ze snu. (Pwt. 6,7)

A Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas. I oglądaliśmy Jego chwałę, chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca, pełen łaski i prawdy. (J 1,14)

Dla słabych stałem się jak słaby, by pozyskać słabych. Stałem się wszystkim dla wszystkich, żeby w ogóle ocalić przynajmniej niektórych. (1 Kor. 9,22)

To wam oznajmiamy, co było od początku, cośmy usłyszeli o Słowie życia, co ujrzeliśmy własnymi oczami, na co patrzyliśmy i czego dotykały nasze ręce. (1 J 1,1)

4. W Biblii formy nauczania zmieniają się wraz z kulturą.

Nie ma żadnej uświęconej ani bardziej preferowanej metody. Nauczyciele występujący w Biblii używali wykładu, dyskusji, dramatu, przypowieści, wierszy, muzyki, narracji i wielu innych metod. Ogólnie rzecz biorąc,

Im mniej wtajemniczony student (nowicjusz),
tym bardziej osobiste nauczanie

Na przykład, kiedy apostołowie wczesnego Kościoła uczyli żydów w Judei, ogłaszali, oznajmiali dobrą nowinę o Jezusie - Mesjaszu.

Nie przestawali też co dzień nauczać w świątyni i po domach i głosić Dobrą Nowinę o Jezusie Chrystusie. (Dz 5,42)

Nawet poza Judeą ogłaszanie, proklamowanie było metodą używaną przez ludzi, którzy wiedzieli coś o Mesjaszu, jak na przykład samarytanie.

Ci, którzy się rozproszyli, głosili w drodze słowo. (Dz 8,4)

Lecz kiedy uwierzyli Filipowi, który nauczał o królestwie Bożym oraz o imieniu Jezusa Chrystusa, zarówno mężczyźni, jak i kobiety przyjmowali chrzest. (Dz 8,12)

/Zobacz też Dz 8,25; 8,35; 8,40; 11,20/

Kiedy jednak Paweł udał się do Greków nie posiadających dziedzictwa Starego Testamentu i nie mających pojęcia o Mesjaszu, wyjaśniał i dyskutował raczej na temat prawdy zamiast ją ogłaszać.

Przeszli przez Amfipolis i Apolonię i przybyli do Tesaloniki, gdzie Żydzi mieli synagogę. Paweł według swego zwyczaju wszedł do nich i przez trzy szabaty rozprawiał z nimi. Na podstawie Pisma wyjaśniał i nauczał: „Mesjasz musiał cierpieć i zmartwychwstać. Jezus, którego wam głoszę, jest tym Mesjaszem”. Niektórzy z nich, a także pokaźna liczba pobożnych Raków i niemało znamienitych kobiet uwierzyło i przyłączyło się do Pawła i Sylasa. (Dz 17,1-4)

5. W Biblii poszczególne nauczyciele decydują o sposobie podejścia.

- # Podejście Piotra do nauczania różniło się od podejścia Pawła.
- # Podejście Pawła do nauczania różniło się od podejścia Barnaby.
- # Nauczanie Pryscylli i Akwili różniło się od nauczania Apollosa.
- # Podejście Jezusa Chrystusa do nauczania było różne od podejścia Jana Chrzciciela.

Podejście to zależy od szczególnych darów, talentów, zdolności i pochodzenia nauczyciela.

Z tej właśnie przyczyny przypominam ci, abyś rozpałił na nowo charyzmat Boży, który jest w tobie przez nałożenie moich rąk. (2 Tm 1,6)

Głoś naukę, nastawaj w porę, nie w porę, w razie potrzeby wykaż błąd, poucz, podnieś na duchu z całą cierpliwością, ilekroć nauczasz. (2 Tm 4,2)

6. W Biblii wpływ na życie uczącego się determinuje długotrwała efektywność nauczania.

Robienie wrażenia na studentach, dostarczanie im rozrywki, stawianie im wymagań, nawet przygotowanie go do odegrania pewnych ról (lub zdania testu) nie da długotrwałych rezultatów.

Kiedy św. Paweł uczył tesaloniczan, dał im nie tylko informacje. Wywarł wpływ na ich życie. Píše:

A jako apostołowie Chrystusa mogliśmy być dla was ciężarem, my jednak stanęliśmy pośród was pełni skromności, jak matka troskliwie opiekująca się swoimi dziećmi. Będąc tak pełni życzliwości dla was, chcieliśmy wam dać nie tylko naukę Bożą, lecz nadto i dusze nasze, tak bowiem staliście się nam drodzy. (1 Tes. 2,7-8)
/Zobacz też w. 9-12/

Rezultatem tego było:

A wy, przyjmując słowo pośród wielkiego ucisku, z radością Ducha Świętego, staliście się naśladowcami naszymi i Pana, by okazać się w ten sposób wzorem dla wszystkich wierzących w Macedonii i Achai. Dzięki wam nauka Pańska stała się głośna nie tylko w Macedonii i Achai, ale wasza wiara w Boga wszędzie dała się poznać, tak, że nawet nie trzeba nam o tym mówić. (1 Tes 1,6-8)

Jak ten wpływ wyglądał w Nowym Testamencie? Oto kilka sugestii:

a. Osobiste zaangażowanie w życie studentów. Jezus modlił się: *aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojcze, we Mnie, a Ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał.* (J 17,21). Celem Chrystusowego nauczania była jedność z uczniami i to tego rodzaju, jaką sam miał z Bogiem Ojcem.

Św. Paweł był osobiście zaangażowany w życie Łukasza, Tymoteusza i Tytusa oraz każdego we wszystkich kościołach, które założył (zobacz listy przyjaciół w Rz 16, 2 Tm 4, Tt 3 i Fil.)

b. Dyskusje ze studentem na temat nauczanej prawdy. Ludzie uczą się przez myślenie. Potrzebują być wciągnięci w cały proces. Zauważmy jaki był proces wydarzeń w czasie nauczania Pawła w Efezie. Pamiętajmy, że w rezultacie Efez stał się jednym z trzech głównych centrów chrześcijaństwa. *Następnie wszedł do synagogi i odważnie przemawiał przez trzy miesiące rozprawiając i przekonując o królestwie Bożym. Gdy jednak niektórzy upierali się w niewierze, bluźniąc wobec ludu przeciw drodze, odłączył się od nich i oddzielił uczniów, i rozprawiał codziennie w szkole Tyrannosa. Trwało to dwa lata, tak że wszyscy mieszkańcy Azji, Żydzi i Grecy, usłyszeli słowo Pańskie.* (Dz 19,8-10)

c. Bycie nieprzewidywalnym. To, co zwykle, codzienne, oczekiwane nie będzie miało wpływu na uczącego się. Jezus miał wpływ, ponieważ Jego poselstwo i metody nie były podobne do tych reprezentowanych i dających się przewidzieć u uczonych w Piśmie. Jezus był nieprzewidywalny i w treści nauczania, i w metodach. *Przyszli do Kafarnaum. Zaraz w szabat wszedł do synagogi i nauczał. Zdumiewali się Jego nauką, uczył ich bowiem jak ten,*

Proces nauczania sam w sobie
jest produktem.

który ma władzę, a nie jak uczeni w Piśmie. (Mk 1,21-22)

7. W Biblii produktem jest proces.

Nauczyciele Nowego Testamentu nie tylko sami żyli według tego, czego uczyli, oni również uczyli ludzi sposobu życia.

Zauważmy, jak była odpowiedź Jezusa na pytanie Filipa (J 14): *Rzekł do Niego Filip: „Panie, pokaż nam Ojca, a to nam wystarczy”.* *Odpowiedział mu Jezus: „Filipie, tak długo jestem z wami, a jeszcze Mnie nie poznałeś? Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca. Dlaczego więc mówisz: <Pokaż nam Ojca>?”* (J 14,8-9) Doktryna o Bogu była przedstawiona przez Chrystusa nie tylko w ujawnionych faktach, ale w sposobie ich ujawnienia. Nie było żadnego rozdziału między treścią, jakiej miał nauczyć się Filip, a sposobem podania jej przez Chrystusa.

Kiedy Jezus powiedział swoim uczniom: *„idźcie i czyńcie uczniów”* (Mt 28,19), oni wiedzieli, co to oznacza. Nie dlatego, że Jezus kazał im to zapamiętać lub napisać szczegółową definicję ucznia, ale wiedzieli, że jest to dokładnie to, co Jezus robił z nimi przez ostatnie trzy i pół roku. Proces był produktem.

Zauważmy, że Paweł stwierdza to samo na temat nauczania: *Sami jesteście świadkami i Bóg także, jak zachowywaliście się święcie, sprawiedliwie i nienagannie pośród was wierzących. Wiecie: tak każdego z was zachęcaliśmy i zaklinaliśmy, jak ojciec swe dzieci, abyście*

postępowali w sposób godny Boga, który was wzywa do swego królestwa i chwały. (1 Tes 2,10-12) /Zobacz też 2 Tm 2,2 i 3,14/ Dla Pawła niewystarczające było mówienie o tym, zgodnie z czym żył. Jego życie było jego nauczaniem.

Podsumowując:

1. Celem było czynienie uczniów.
2. Celem było zrozumienie.
3. Obecność fizyczna to metoda.
4. Kultura determinowała formę.
5. Jednostka determinowała podejście.
6. Wpływ determinował efektywność.
7. Proces był produktem.

III. Unikalność chrześcijańskiej filozofii nauczania.

A. Prawdę uzyskujemy dzięki Bożej interwencji a nie ludzkiej inwencji.

Cała Biblia jest prawdą, ale nie cała prawda jest w Biblii. Prawda to nie jest coś, co Bóg utrzymuje - Bóg jest prawdą. Prawda nie jest niezależna od Boga.

B. Niewielu powinno być nauczycielami (Jk 3,1-2). Zawsze uczymy swojej wersji prawdy. Nauczanie pociąga za sobą moralne konsekwencje.

C. Problemem w prawdziwej edukacji jest to, że człowiek jest ograniczony, a Bóg - nieograniczony (Iz 55,8-9).

D. Proces jest ważniejszy niż produkt, ponieważ produkt jest z góry ustalony, ograniczony i niezmienny. Im więcej władzy masz w produkcie, tym mniej autorytatywny możesz być w procesie (Pwt 29,28). Proces określony jest przez moją wolną wolę. Kiedy nie mam suwerennego Boga, jestem skazany na produkt.

E. Prawda Boża jest zarówno uniwersalna jak i osobista, np. Biblia nie została napisana po to, by zaspokoić naszą ciekawość, ale po to, by zmienić nasze życie.

II. Co mówi Biblia na temat nauczania

A. Podstawowe słowa

1. *DIDASKO* - „uczyć”

Definicja: uczyć lub instruować o czymś

Pochodne: *DIDAKTIKOS* = „umiejętność uczenia” wymagana od starszych (1 Tm 3,2) i od wszystkich sług Pańskich (2 Tm 2,24).

DIDAKTOS = „pouczony”, „wyszkolony” - ten derywat użyty jest tylko na określenie tego, co robi Bóg, nie człowiek (J 6,45 i 1 Kor 2,13).

DIDASKLOS = „mistrz” lub „nauczyciel”.

DIDAKE = „doktryna”.

Występowanie: Mt 4,23 - Chrystus *DIDASKO* i uczył w synagogach

Mt 7,29 - Chrystus *DIDASKO* z władzą

Mt 15,9 - Chrystus skrytykował *DIDASKO* faryzeuszy

J 14,26 Duch Święty jest podstawowym źródłem prawdziwego *DIDASKO*

Kol 1,28 - *DIDASKO* towarzyszyła mądrość

1 Tm 4,11 - doktrynalna prawda, która jest nakazana i używana w napominaniu ma być *DIDASKO*

2. *MANTHANO* - „uczyć się”

Definicja: uczyć się od kogoś, być czymś uczniem, przychodzić, by się dowiedzieć, obstawać przy tym, czego się nauczono, przyswajając sobie instrukcje; słowo to nieodłącznie związane jest z aktywnością, działaniem.

Pochodne: brak

Występowanie: Mt 9,13 - Chrystus powiedział: „Idź i *MANTHANO*”

Mt 11,29 - „weźcie moje brzemię ... i *MANTHANO*”

Mk 13,28 - *MANTHANO* jest potrzebne do zrozumienia przypowieści

Rz 16,17 - doktryna musi być *MANTHANO*

Ef 4,20 - mamy *MANTHANO* Chrystusa

2 Tm 3,7 i 14 - niechrześcijanie nie są w stanie prawdziwie *MANTHANO*

Hbr 5,8 - Chrystus, który wie wszystko, również *MANTHANO*

3. *GRAMMA* - „wiedza”

Definicja: list, pismo, księga lub ich część. Odnosi się zarówno do wiedzy podstawowej jak i wyższej.

Pochodne: *GRAMMATEUS* = „skryba”

GRAPTOS = „napisany”

GRAPHE = Pisma

Występowanie: J 5,47 - Pismo jest źródłem *GRAMMA*

J 7,15 - *GRAMMA* Chrystusa była atrakcyjna

Dz 26,24 - *GRAMMA* Pawła była tak wspaniała, iż Festus myślał, że Paweł oszalał

2 Kor 3,6 - *GRAMMA* bez Ducha Świętego może być niebezpieczna

CZEGO ZSEKULARYZOWANY ŚWIAT NAUCZYŁ SIĘ O UCZNIOSTWIE

Terminy: „uczeń” i „czyniciel uczniów” a także „uczniostwo” pochodzą z treningu Jezusa Chrystusa względem Jego 12 uczniów. Apostołowie byli uczniami w tym sensie, że uczyli się i byli w stanie pomnożyć istotę tej nauki.. Taka służba „osoba - osobie” była najwyższą formą komunikacji w Nowym Testamencie (Mt 28,18-20; 2 Tm 2,2; Łk 1,3; 3 J 1; Tt 1,4).

Można stwierdzić, że Jezus wykorzystał coś, co jest najpotężniejszym środkiem nauczania. Dzisiaj, 2000 lat później, w swoich badaniach świat odkrył, że ta metoda jest rzeczywiście najlepsza. Zwykle na jej określenie używa się słowa „mentorstwo”. Mentor to nauczyciel lub wychowawca, a jego wychowanek to student, uczeń lub wychowanek. [Termin „mentor” pochodzi z epepei Homera „Odyseja”, gdzie Ulisses przed swoją długą podróżą wybrał mądrego przyjaciela imieniem Mentor, żeby pilnował, prowadził i uczył jego syna.] Tak więc mentorstwo jest to rodzaj świeckiego nauczania.

Odkrycia tych badaczy mają ciekawe implikacje dla całego procesu uczenia. Sprawozdanie z tych studiów napisał E. Paul Torrance w książce *Mentor Relationships: How They Aid Creative Achievement, Endure, Change, and Die* (Buffalo, New York: Bearly Limited) 1984. Cytaty będą pochodzić z tej książki.

1. Czy mentorstwo wprowadza jakieś różnice w aktualnych osiągnięciach?

„Przez wieki zawsze mówiono, że gdziekolwiek pojawia się i trwa niezależność i twórczość, gdzie zdarzają się twórcze osiągnięcia, stoi za tym jakaś osoba, która gra rolę mentora” (s. 1). Wyniki tego 22-letniego studium potwierdzają to zdanie. Studia te pokazują, że 84% tych, którzy mieli mentora, powiedziało, że przyjęło co najmniej kilka jego cech charakterystycznych.

2. Co młodzież myśli o swoich mentorach?

Istnieje popularne przekonanie, że młodzież myśli negatywnie o swoich mentorach. Badania te pokazują, że to nieprawda. 73% młodych wyraziło swoje „bardzo pozytywne” uczucia, a 87% mówiło o „pozytywnych” lub „bardzo pozytywnych” uczuciach (s. 13).

3. Jaka jest różnica w mentorstwie między kobietami i mężczyznami?

73% opisanych mentorów to mężczyźni. Jednak więcej kobiet (49%) twierdziło, że ma mentora.

Płeć mentora	PŁEĆ STUDENTA	
	MEŹCZYŻNA	KOBIETA
KOBIETY	95	58
MEŹCZYŻNI	5	42

Pozytywne cechy mentora, na które reagowali studenci

KOBIETY

zachęcający, chwalaący 45,6%
 uzdolniony ekspert 29,8%
 przyjaciel 15,8%

MĘŻCZYŹNI

uzdolniony, ekspert 62,5%
 przyjaciel 27,5%
 zachęcający, napędzający 25%

Wniosek wypływający z tego jest taki, że generalnie rzecz biorąc mentorstwo jest najlepsze wobec tej samej płci (choć było kilka godnych uwagi wyjątków). Mentorzy tej samej płci co studenci są bardziej skłonni służyć jako modele ról.

4. Czy związki z mentorem są czasowe?

Mimo, że generalnie mentorzy postrzegani byli jako na pewien czas, badanie pokazały, że:

52% respondentów twierdziła, że podtrzymuje kontakt
 w tym 45% studentów to mężczyźni
 56% studentów to kobiety
 4,2 lata to okres trwania więzi mentor - student

Więź taka może się skończyć w każdej chwili, ale też może trwać przez całe życie.

5. Jakie są niektóre problemy w podtrzymywaniu więzi z mentorem?

- (a) Kiedy istnieje poważna niezgoda (np. w sprawie ...), uczucia gniewu mogą być przeszkodą na długi czas.
- (b) Studenci często przerastają swoich mentorów. Oboje muszą rosnąć i mieć efektywny wpływ na siebie, by ich relacja była kontynuowana. Nie ma ona szans na przetrwanie, jeżeli nie ma wzrostu obojga.
- (c) Nierealistyczne oczekiwania na temat potęgi mentora powodują rozczarowania (szczególnie w biznesie).

6. Jak zmienia się relacja mentor - student?

- (a) Student dojrzewa i obaj stają się prawdziwymi kolegami. Student ma wpływ na rozwój mentora.
- (b) Powstają różnice w poglądach, stwarza się większy dystans, a nawet wrogość.
- (c) Zamieniają się role. Student odnosi więcej sukcesów i staje się mentorem w stosunku do swojego byłego mentora.

(d) Student i mentor współzawodniczą ze sobą. Może się to odbywać w przyjaźni, ale częściej jest skażone uczuciami odrzucenia i zazdrości.

„ ... mentor po jakimś czasie może stać się przyjacielem, nauczycielem, rywalem, kochankiem lub ojcem ... z powodu nastawienia się na troskę, sposoby jej wyrażania nie wyrządzają raczej szkody” (s.55).

7. Dlaczego niektóre związki mentorskie zanikają?

52% podtrzymywało więź

48% - nie

Dlaczego nie kontynuowali:

- (a) Mentor miał władzę nad studentem (jak pracodawca) i nadużywał jej.
- (b) Mentor, według studenta, siedł za szybko lub za wolno.
- (c) Student nabral podejrzeń odnośnie moralnej postawy mentora (np. kłamał i oszukiwał, by zdobyć pozycję w przedsiębiorstwie).
- (d) Mentor był dla studenta zbyt ograniczony (zaszufladkowany).
- (e) Istniały różnice w oczekiwaniach od relacji (w większości kobietom brakowało „bliskości” z mentorami - mężczyznami) (s. 30).
- (f) „Czarni mężczyźni ... mieli szczególne trudności w znalezieniu i byciu mentorami” (s.31).
- (g) Mentor nie pochwalał zachowania studenta.

8. Jakich najważniejszych rzeczy mentorzy mogą uczyć swoich studentów?

- (a) Nie bać się „zakochania” w jakimś dążeniu, projekcie lub celu.
- (b) Iść naprzód w swoich mocnych stronach - używać je, rozwijać, zamieniać na czyny.
- (c) Uwalniać się od oczekiwań innych.
- (d) Iść za swoimi marzeniami.
- (e) Znaleźć wielkiego nauczyciela i przylgnąć do niego.
- (f) Unikać marnowania czasu starając się być dobrze zorganizowanym.
- (g) Uczyć się wolnego dzielenia się swoimi mocnymi stronami.